

62. Almanca ders kitaplarının görsel tasarım ilkeleri açısından değerlendirilmesi¹

Pınar KARATEKİN²

Aylin SEYMEN³

APA: Karatekin, P. & Seymen, A. (2022). Almanca ders kitaplarının görsel tasarım ilkeleri açısından değerlendirilmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (31), 1044-1058. DOI: 10.29000/rumelide.1222224.

Öz

Yabancı dil öğretiminde öğretmen ve öğrencilerin en çok tercih ettiği öğretim materyali ders kitaplarıdır. Ders kitaplarında öğrenme-öğretme sürecini destekleyen pek çok öge mevcuttur. Bunlardan biri de temel dil becerilerini geliştirmede katkı sağlayan yabancı dil ders kitaplarının görsel tasarımıdır. Yabancı dil öğretiminde, görsel öğelere başvurulması oldukça yaygın bir yaklaşımdır. Teknolojinin gelişmesi ve ülkemizde artık akıllı tahta, tablet gibi teknolojik unsurların eğitimde yer almasıyla görsellik daha da önem kazanmıştır. Ülkemizde geliştirilen ders kitaplarının yabancı dil öğretiminde görsel öğeler kullanılarak olumlu ölçüde etkilenip etkilemediği ve bu durumun görsel tasarım ilkeleriyle bağlantılı olup olmadığı öğretmen görüşlerinden yararlanılarak saptanmaya çalışılmıştır. Elde edilen veriler paydaşlarla paylaşarak ülkemiz öğrencilerinin nitelikli yabancı dil öğrenmelerine olanak sağlayabilecektir. Bu çalışmada, 2020-2021 eğitim-öğretim döneminde Millî Eğitim Bakanlığı tarafından kullanılması zorunlu olan Almanca ders kitapları görsel tasarım ilkelerine göre değerlendirilmiştir. Ortaöğretim yabancı dil olarak Almanca derslerinde okutulması zorunluluğu göz önünde bulundurularak çalışma; *Wie bitte?* A1.1 ders kitabı, *Deutsch für Gymnasien* A1.1 ders kitabı ve *Deutsch macht Spaß* A1.2 ders kitabı görsellik açısından incelenmesi olarak sınırlandırılmıştır. Ders kitaplarının görsel tasarım açısından değerlendirilmesine yönelik anket çalışması yapılmıştır. Türkiye’de Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı devlet okullarında çalışan Almanca öğretmenlerine uygulanan bu araştırmaya 26’sı kadın ve 74’ü erkek olmak üzere 100 Almanca öğretmeni katılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda öğretmenlerin diğer kitaplara oranla *Deutsch für Gymnasien* A1.1 kitabının görsel açıdan daha iyi buldukları tespit edilmiştir. *Wie Bitte!* A1.1 ders kitabının görsel açıdan daha az etkileyici olduğu saptanmıştır. *Deutsch macht Spaß* A1.2 kitabını ise bazı görsel öğeler bakımından etkili olduğu düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Ders kitabı, görsel tasarım, görsel öğeler, Almanca

¹ Bu makale Pınar KARATEKİN tarafından Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde Doç. Dr. Aylin SEYMEN danışmanlığında tamamlanan “Türkiye’de Geliştirilmiş Yabancı Dil Olarak Yerel Almanca Ders Kitaplarında Görsel Tasarım” başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

ETİK: Bu makale için Gazi Üniversitesi, Etik Komisyonunca 10.08.2021 tarihli, E-77082166-302.08.01-132139 sayılı kararlar ve oybirliğiyle etik uygunluk raporu verilmiştir.

² Arş. Gör., Hakkari Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Almanca Öğretmenliği ABD (Hakkari, Türkiye), pinardolas@hakkari.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-0248-2413 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 29.10.2022-kabul tarihi: 20.12.2022; DOI: 10.29000/rumelide.1222224]

³ Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Almanca Öğretmenliği ABD (Ankara, Türkiye), aseymen@gazi.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-5028-6540

The evaluation of German books in the aspect of the visual design principles

Abstract

Textbooks are the most preferred teaching material by teachers and students in foreign language teaching. There are many elements in the textbooks supporting the learning-teaching process. One of them is the visual design of foreign language textbooks that contribute to the development of basic language skills. It is a very common approach to use visual representations in foreign language teaching. With the development of technology and the inclusion of technological elements such as smart boards and tablets in education in our country, visuality has gained even more importance. It has been tried to determine whether the textbooks developed in our country have a positive effect on foreign language teaching by using visual elements and whether this situation is related to visual design principles by using the opinions of teachers. The obtained data will be shared with the stakeholders and it will enable the students of our country to learn a qualified foreign language. In this study, German textbooks, which are compulsory to be used by the Ministry of National Education in the 2020-2021 academic year, were evaluated according to the principles of visual design. Studying considering the compulsory of teaching German as a foreign language in secondary education; *Wie bit? A1.1* textbook, *Deutsch für Gymnasien A1.1* textbook and *Deutsch macht Spaß A1.2* textbook are limited to examining in terms of visuality. A survey was conducted to evaluate the textbooks in terms of visual design. To this study, which was applied to German teachers working in state schools affiliated to the Ministry of National Education in Turkey participated 100 German teachers, 26 female and 74 male. As a result of this study, it was determined that the teachers found the *Deutsch für Gymnasien A1.1* book visually better than other textbooks. *Wie Bitte! A1.1* textbook was found to be less visually impressive. *Deutsch macht Spaß A1.2* is thought to be effective in terms of some visual representations.

Keywords: Textbook, visual design, visual representations, German

1. Giriş

Avrupa Konseyinin bir üyesi olan Türkiye'nin yabancı dil politikası Konseyde öngöröldüğü gibi çok dillilikten yanadır ve okullarda İngilizcenin yanında seçmeli ders olarak Almanca, Fransızca, Rusça, Arapça vs. gibi diğer diller de okutulmaktadır. Ülkemizdeki okullarda 9. sınıflarda başlatılan seçmeli yabancı dil derslerinin başında genellikle Almanca gelmektedir. Bu tercihin nedeninin, Türkiye ve Almanya arasındaki geçmişten günümüze uzanan ekonomik, politik, sosyal ilişkilerden kaynaklandığı söylenebilir (Genç, 2010, s. 23; Turhan, 2016). Ancak okullarda yabancı dil öğretimine önem verilmesine rağmen yeterli başarı elde edilmediği görölmektedir (Engin, 2010; Özer; Korkmaz, 2016).

Yabancı dil öğretimini etkileyen birçok değişken vardır. Bu değişkenler arasında bir öğretim materyali olarak ders kitapları önemli yer tutmaktadır. Ancak ülkemizde Yabancı dil öğretiminde kullanılan ders kitaplarının hazırlanması ve uygulanmasında birçok sorunun yaşandığı gözlenmektedir (Dellal Akpınar, 2015; Şahin, 2018; Demirel; Kiroğlu, 2006, s. 5). Öğrenme-öğretme sürecinde öğretmen ve öğrencilerin en çok kullandığı öğretim materyali ders kitaplarıdır (Şahin, 2014). Almanca öğretimi bağlamında alan yazında ders kitabıyla ilgili bilinen en yaygın tanımlardan biri Neuner (2007, s. 399 akt. Dolaş, 2016. s.1) tarafından yapılmıştır. Bu tanımlamada ders kitabı, belirli ölçütlere göre hazırlanan öğretici ve yönetime dayalı bir konsepti (hedefler, öğrenme süreci, öğretim yöntemleri gibi) kapsayan öğrenme ve

öğretim için gerekli destekleyici öğelere (okuma parçaları, alıştırılmalar, dilbilgisi kullanımı ve sözcükler vb.) yer veren iki kapak arasında basılı bir eser olarak görülmektedir.

Türkiye’de, Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliğinin (2012) 6. Maddesinde ders kitabı tanımı yapılmıştır. Bu tanıma göre bir ders kitabı, Anayasa ve kanunlara aykırı hususları içermeyen, her türlü ayrımcılıktan kaçınan, bilimsel ilke ve yöntemlere uygun olarak hazırlanan, bilgiye ulaşım, ulaşılan bilginin sorgulanması ve bilginin nasıl üretileceğine ilişkin vurgu yapan, öğretim programının kazandırmayı amaçladığı bilgi, beceri, tavır, tutum, değer ve yetkinlikleri kapsayan, bilişim teknolojisinin etkin ve verimli kullanımını teşvik eden bir ders materyalidir.

Türkiye’de yabancı dil olarak Almanca öğretiminde ilköğretim ve ortaöğretimde MEB tarafından belirlenen yerel ders kitapları kullanılmaktadır. Yerel ders kitapları, konu ve içerik bağlamında öğrenme ve öğretim stratejileri gibi evrensel oluşunun aksine bölgesel ya da bütünüyle yerel özelliklere dayandırılarak tasarlanan ve geliştirilen malzemelerdir (Seel, 1983, akt. Dolaş, 2016, s. 8). Yerel ders kitaplarının gelişimi, Almanca konuşulan ülkelerde oluşturulan ve dünya çapında kullanıma yönelik öğretim materyallerinin (global ders kitapları) genellikle yerel öğretimin özel gereksinimlerini karşılamadığının anlaşılmasının bir sonucudur. Global kitaplarda, bölgedeki ilgili öğrenme gelenekleri ve alışkanlıkları, eğitim politikası, öğretmen eğitimi ve eğitim programı öncelikler arasında yer almaz (Götze, 1994, s. 243-244).

Özel okullar, kurslar, üniversite gibi kurumların Almanca dersleri için genellikle global ders kitapları tercih edilmektedir. Bu kitaplar özellikle yabancı dil olarak Almanca öğrenenlere yönelik geliştirilmiş ders kitaplarıdır. Almanya, İsviçre ve Avusturya gibi Almancanın konuşulduğu ülkelerdeki Cornelsen, Langenscheidt Hueber, Klett vb yayınevleri bu kitapları pazara sunmaktadır. Global ders kitaplarının albenisi ile yarışan yerel ders kitapları içinde bulunan resim ya da fotoğrafların kalitesinden içeriğine kadar eleştirilmektedir (Aksöz, 2020; İskender, 2019; Ünver/Genç, 2013; Cuma, 2005). Bir ders kitabının görsel tasarımı, eline aldığı kişiyi etkileyerek onun olumlu ya da olumsuz eleştiri yapmasına yol açmaktadır. Görsel tasarım, bireyleri özellikle günümüz öğrencilerini oldukça etkilediği söylenebilir (Seferoğlu, 2008. s. 25-26). Yabancı dil öğretiminde etkili olarak video, televizyon, bilgisayar, resimler ve flaş kartlar, posterler, yazı tahtası, akıllı tahta ve ders kitapları gibi görsel araçlar kullanılabilir (Şahin, 2013. s. 44). Yabancı dil öğretiminde yer alan dilsel beceriler ve kazanımlar görsel öğelerle (resim, fotoğraf, harita, şema, tablo vb.) desteklenmektedir (Tavil, 2012). Kullanılan görsel öğeler; öğrenenlerin yaşı, kültürü, öğrenme alışkanlıkları gibi özellikler dikkate alındığında daha etkili olabilmektedir (Scherling/Schuckall, 1992). Ders kitapları belirli ilke ve öğeler göz önünde bulundurularak tasarlanır. Ders kitaplarının tasarımında boşluk, alan, çizgi, şekil, boyut, doku, renk gibi öğeler ve bütünlük, oran, denge, ritim, vurgu gibi ilkeler yer almaktadır (Kaptan Güvendi, 2020; Kılıç/Seven, 2002; Bağçeci/Kılıç, 2012; Çelik, 2010) .

Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü tarafından alınan kararlar özellikle yabancı dil derslerinde Bakanlık tarafından geliştirilen ve belirlenen ders kitaplarının okutulması zorunlu kılınmıştır. Bu çalışmada ders kitaplarının görsel tasarım açısından incelenmesi de bu açıdan önemlidir. Çünkü yabancı dil öğretiminde, görsel öğelere başvurulması oldukça yaygın bir yaklaşımdır. Teknolojinin gelişmesi ve ülkemizde artık akıllı tahta, tablet gibi teknolojik unsurların eğitimde yer almasıyla görsellik daha da önem kazanmıştır. Bu çalışmadan elde edilen veriler paydaşlarla paylaşılarak ülkemiz öğrencilerinin nitelikli yabancı dil öğrenmelerine olanak sağlayabilecektir.

Bu çalışmanın amacı, ülkemizde son yıllarda geliştirilen Almanca yerel ders kitaplarını görsel tasarım ilkeleri açısından değerlendirmektir. Ülkemizde geliştirilen ders kitaplarının yabancı dil ğretiminde görsel ögeler kullanılarak olumlu ölçüde etkileyip etkilemediği ve bu durumun görsel tasarım ilkeleriyle bağlantılı olup olmadığını ğretmen görüşlerinden yararlanılarak saptanmaya çalışılmıştır.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın modeli

Milli Eğitim Bakanlığının ğretmenlere yönelik eba portalı (www. eba.meb.gov.tr) incelenmiş ve bu portalde sunulan ders kitapları tespit edilmiştir. Bu kitapların 2020-2021 eğitim ğretim yılı Ortaöğretim yabancı dil olarak Almanca derslerinde okutulması ilkeleri göz önünde bulundurularak alışma; Wie bitte? A1.1 ders kitabı, Deutsch für Gymnasien A1.1 ders kitabı ve Deutsch macht Spaß A1.2 ders kitabı görsellik açısından incelenmesi olarak sınırlandırılmıştır.

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden anket kullanılmaktadır. Öğretmenlerin Almanca dersinde kullandığı kitaptaki görsel malzeme hakkındaki görüşlerini almak amacıyla daha önce bir makalede kullanılan anket tercih edilmiştir. Tez amacı doğrultusunda nver & Genç (2013) tarafından geliştirilen anket üzerinden araştırmacılardan izin alınarak bazı eklemeler yapılmış ve yeniden düzenlenmiştir.

Hazırlanan anket formunda yer alan maddelerin uygunluğunun değerlendirilmesi amacıyla dokuz uzmandan görüş alınmıştır. Uzmanların görüşleri doğrultusunda kapsam geçerlik oranı (KGO) hesaplanmış ve kapsam geçerlik oranlarının 0,89 ile 1,00 arasında değiştiği tespit edilmiştir. Kapsam geçerlik oranları 0,80'den yüksek olduğu için elde anket için hazırlanan maddelerin kapsam açısından geçerli olduğu söylenebilir. Uzmanların uygun ancak düzeltmeli şeklinde işaretledikleri maddeler için uzmanlar tarafından belirtilen düzeltmeler yapılmış ve maddelere son şekli verilmiştir.

2.2. Çalışma grubu

Araştırmaya 26'sı kadın ve 74' erkek olmak üzere 100 Almanca ğretmeni katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşları 25 ile 64 arasında değişmekte olup ortalaması 38,52'dir. Öğretmenlerin 83' lisans ve 17'si yüksek lisans mezunudur. Kıdemleri açısından incelendiğinde ise öğretmenlerin 64'ünün 1-10 yıl arası deneyime, 18'inin 11-20 yıl deneyime ve 18'in 20 yıldan fazla deneyime sahiptir.

2.3. Veri toplama aracı

Çalışmanın verileri, görsellik açısından ğretmen görüşlerini ortaya çıkarmak adına daha önce görsel tasarım açısından geliştirilmiş hazır anket kullanılarak elde edilmiştir. Ankete araştırmacılardan izin alınarak bazı eklemeler yapılmış ve bu anket yeniden düzenlenerek kullanılmıştır. Düzenlenen anket Türkiye'de Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında alışan Almanca ğretmenlerine uygulanmıştır. Uygulama biçimi olarak sosyal medya, e-posta gibi evrimii olanaklardan yararlanılarak öğretmenlere bu kanallardan ulaşılmıştır.

2.4. Verilerin toplanması ve analizi

Çalışma kapsamında öğretmenlerin anket maddelerine verdikleri yanıtlar frekans tabloları ile betimlenmiştir. Ayrıca ğretmenlerin Almanca dersinde kullanmayı tercih ettikleri kitap, öğretmenlerin kıdemi, eğitim düzeyi ve cinsiyetine göre anket maddelerine katılma durumunun farklılaşması Mann

Whitney U testi incelenmiştir. Bağımlı değişkenin ordinal (sıralama) düzeyinde olduğu durumlarda bağımsız değişken iki düzeyli kategorik değişken olduğunda Mann Whitney U testi kullanılır (Büyüköztürk, 2011, s. 155,158). Bu çalışmada da bağımsız değişken olarak Almanca dersinde kullanmayı tercih ettikleri kitap (kullanılıyor-kullanılmıyor), eğitim düzeyi (lisans-yüksek lisans) ve cinsiyet (kadın-erkek) değişkenlerine göre anket maddelerine katılma düzeylerinin farklılaşmasının incelenmesi amacıyla Mann Whitney U testi kullanılmıştır.

3. Bulgular

Bu çalışmanın bulgular bölümünde Wie Bitte! A1.1, Deutsch für Gymnasien A1.1 ve Deutsch macht Spaß A1.2 kitaplarını kullanma durumuna göre öğretmenlerin Almanca dersi kitaplarındaki görsel malzeme hakkındaki görüşleri tablolar halinde açıklanmıştır.

Öğretmenlerine derslerde hangi Almanca ders kitabını kullanmayı tercih ettikleri sorulmuştur. Öğretmenlerin kaynak kitabı kullanma durumları Tablo 1’te sunulmuştur.

Tablo 1. Almanca Derslerinde Kullanılan Kaynak Kitaplar

Ders Kitabı	Kullanıyor	Kullanmıyor
Plus Deutsch A1.1	48	52
Wie Bitte? A1.1	61	39
Deutsch für Gymnasien A1.1	52	48
Deutsch macht Spaß A1.2	84	16
Deutsch macht Spaß A2.1	18	82
Deutsch macht Spaß A2.2	9	91
Mein Schlüssel zu Deutsch-B1.1	2	98
Mein Schlüssel zu Deutsch-B1.2	1	99

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin en çok kullandıkları Almanca ders kitaplarının Deutsch macht Spaß A1.2 (n = 84), Wie-Bitte-A1.1 (n = 61), Deutsch für Gymnasien A1.1 (n = 52) ve Plus Deutsch A1.1 (n = 48) olduğu görülmektedir. Deutsch macht Spaß A2.1 ders kitabını 18 öğretmen, Deutsch macht Spaß A2.2 ders kitabını 9 öğretmen, Mein Schlüssel zu Deutsch B1.1 ders kitabını 2 öğretmen ve Mein Schlüssel zu Deutsch B1.2 ders kitabını 1 öğretmen kullandığını belirtmiştir. Öğretmenlerin kullandıkları Almanca ders kitabına göre Almanca dersi kitabındaki görsel öğeler hakkındaki görüşleri yaygın olarak kullanılan kitaplar üzerinden incelenmiştir.

Almanca dersinde Deutsch macht Spaß A1.2 kitabını kullanan öğretmenlerin Almanca dersi kitabındaki görsel malzeme hakkındaki görüşlerinin farklılaşma durumunun incelenmesi Tablo 2’te sunulmuştur.

Tablo 2. Deutsch macht Spaß A1.2 kitabını kullanma durumuna göre öğretmenlerin Almanca dersi kitabındaki görsel malzeme hakkındaki görüşlerinin farklılaşmasının incelenmesi

1. Kullandığım Almanca ders kitabının kağıt kalitesi iyidir.	0,468	0,640
2. Almanca ders kitabının baskı kalitesi iyidir.	0,172	0,864
3. Kitap kapağı, öğrencilerin yaşına uygun ve ilgi çekici bir şekilde tasarlanmıştır.	1,761	0,078

4. Kapak tasarımında kullanılan görsel öğeler kitabın içeriğini				
5. Kitabın kullanımına kılavuzluk eden bölümde kitapta yer alan simgelerin (ikon, sembol vb.) tümü tanıtılmıştır.		1,495	0,135	
6. Sayfa tasarımları görsel algıyı kolaylaştıracak şekilde düzenlenmiştir.		2,212*	0,027	
7. Kullandığım kitapta görsel öğelere yeterince yer verilmiştir.		0,817	0,414	
8. Kullandığım kitabın görsel öğelerinin tasarımı (resimleme, fotoğraf, grafik, şema vb.) öğrenci seviyesine (yaşına, deneyimine vb.) uygundur.	Kullanmıyor	62,41	1,909	0,056
9. Görseller (çizim, fotoğraf vb.) konunun niteliğine ve etkinliğin türüne bağlı olarak kitap bütününde tutarlı bir bütünlük içerisindedir.	Kullanmıyor	57,78	1,168	0,243
10. Kitapta kullanılan her bir görselin işlevsel amacı (öğretim boyutu) bulunmaktadır.			2,318*	0,020
11. Kitapta dil bilgisi öğretiminde kullanılan görsel öğeler (tablo, farklı yazı boyutu/yazı rengi, kalın/eğik yazı, oklar vb.) öğrencinin dilbilgisi konusunu daha kolay anlamasına yardımcı olmuştur.	Kullanmıyor	56,97	1,025	0,305
12. Kitapta dil bilgisi öğretiminde kullanılan görsel öğeler (tablo, farklı yazı boyutu/yazı rengi, kalın/eğik yazı, oklar vb.) öğrencinin dilbilgisi konusunu kalıcı olarak öğrenmesini desteklemiştir.	Kullanmıyor	58,09	1,234	0,217
13. Sayfalardaki görsel öğeler sistematik bir bütünlüğe sahiptir. (Örneğin; ana ve alt başlıkların punto, renk ve yazı tipi vb. özellikleri metinden ayırt edilecek ve konuyu toparlayacak şekilde bir sistematige sahiptir.)	Kullanıyor	48,51	1,694	0,090
	Kullanmıyor	60,97		
14. Kitapta kullanılan görsel öğeler (fotoğraf, resim vb.) öğrencilerin sözlü iletişime geçmesini kolaylaştırıcı niteliktedir.	Kullanmıyor	55,47	0,788	0,431
15. Kitapta kullanılan görsel öğeler öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinin (hikaye yazma, diyalog yazma vb.) gelişimine olumlu katkı sağlayıcı niteliktedir.	Kullanmıyor	60,31	1,570	0,116
16. Kitapta görsel öğelerle anlatılan sözcükler öğrencilerin yeni sözcükleri daha kolay öğrenmelerini destekleyicidir.			0,881	0,378
17. Kitapta kullanılan görsel öğeler öğrencilerin metin çözümlemesini destekleyici niteliktedir.			1,015	0,310
18. Sayfalarda kullanılan arka plan rengi ile sözel/yazılı ve görsel öğelerin renklendirmesinde okumayı kolaylaştıracak bir tasarım mevcuttur.	Kullanmıyor	62,19	1,885	0,059
19. Görseller ve görsellerin içinde yer alan sözel/yazılı öğeler okunabilir niteliktedir.			1,946	0,052
20. Görseller ve görsellerin içinde yer alan sözel/yazılı öğeler belirgindir.			2,141*	0,032
21. İçerik öğrenmeyi destekleyecek sayıda çeşitlilikte görsellerle zenginleştirilmiştir.			2,072*	0,038

22. İçerik amaca hizmet eder nitelikte çeşitlilikte görsellerle zenginleştirilmiştir.		1,705	0,088
23. İçerik metinle bütünlük oluşturacak çeşitlilikte görsellerle zenginleştirilmiştir.		1,867	0,062
24. Metinlerde vurgulama amaçlı kullanılan çeşitli yöntemler bütünlüğü bozmayacak şekilde başarılı bir biçimde kullanılmıştır.	Kullanmıyor 52,31	0,292	0,770
25. Kitapta kullanılan görsel öğelerin ilgi çekici olması öğrencin ders motivasyonunu artırıcı niteliktedir.		1,057	0,291
26. Kitaptaki resimlemelerin güncel olması öğrencinin konunun içeriğiyle ilgilenmesini sağlar.		0,750	0,453
27. Kitaptaki resimlemelerin güncel olması Almancayı kullanmaya teşvik eder.		0,483	0,629
28. Kitapta Almanya'daki günlük yaşamı yansıtan fotoğrafların bulunması öğrencinin konu içeriğiyle ilgilenmesini sağlar.		0,010	0,992
29. Kitapta Almanya'daki günlük yaşamı yansıtan fotoğrafların bulunması öğrencileri Almancayı kullanmada motive eder.		0,198	0,843
30. Kitapta kullanılan orijinal görsel öğeler (fotoğraf/resim/karikatür) dersin konusuna olan ilginin artmasında etkili olacak niteliktedir.	Kullanmıyor 49,69	0,126	0,900
31. Kitapta hedef kültürü ele alan metinlerin görsel öğelerle desteklenmesi öğrencilerin o kültürle ilgili bilgi edinimine katkı sağlayıcı niteliktedir.	Kullanmıyor 50,56	0,010	0,992
32. Kitapta hedef kültürü tanıtan görsel öğeler öğrencilerin yabancı kültüre olan ilgi ve merakını artırıcı niteliktedir.		0,573	0,567
33. Kitapta hedef ülke ve kültürü yansıtan görsel öğelerin zenginliği ve içeriği öğrencilerin Almanya ve Almanlara yönelik olumlu bir tutum geliştirmelerini sağlayıcı niteliktedir.	Kullanmıyor 50,34	0,024	0,981
34. Kitapta Türkiye ve Türk kültürüne ait görsel öğelere yer verilir.		1,409	0,159
35. Kitapta Türkiye ve Türk kültürüne ait görsel öğelere yer verilmesi öğrencileri karşılaştırmaya sevk ederek hem kendi ülke/kültürüne hem de yabancı ülke/kültüre yönelik eleştirel bir tutum içine girmesini destekleyici niteliktedir.	Kullanmıyor 45,72	0,762	0,446
36. Kullandığım kitabı sadece görsellik kriterine göre değerlendirirsem tekrar bu kitabı seçerim.		0,578	0,563

Tablo 2 incelendiğinde *Deutsch macht Spaß A1.2* kitabını kullanma durumuna göre öğretmenlerin madde 4, 6, 10, 20, 21'deki görüşlerinin istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği ($p < 0,05$) görülürken diğer maddeler için istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). Anlamlı farklılık tespit edilen maddeler için sıra ortalamaları incelenmiştir. "Kapak tasarımında kullanılan görsel öğeler kitabın içeriğini yansıtmaktadır." maddesine *Deutsch macht Spaß A1.2* kitabını kullanan öğretmenlerin (sıra ort.=46,82) bu kitabı kullanmayan öğretmenlerden (sıra ort.=69,84) daha az katıldıkları görülmektedir. "Sayfa tasarımları görsel algıyı kolaylaştıracak şekilde düzenlenmiştir."

maddesine Deutsch macht Spaß A1.2 kitabını kullanan öğretmenlerin (sıra ort.=47,87) bu kitabı kullanmayan öğretmenlerden (sıra ort.=64,31) daha az katıldıkları belirlenmiştir. “Kitapta kullanılan her bir görselin işlevsel amacı (öğretim boyutu) bulunmaktadır.” maddesine Deutsch macht Spaß A1.2 kitabını kullanan öğretmenlerin (sıra ort.= 47,76) bu kitabı kullanmayan öğretmenlerden (sıra ort.= 64,88) daha az katıldıkları tespit edilmiştir. “Görseller ve görsellerin içinde yer alan söz/yazılı öğeler belirgindir.” maddesine Deutsch macht Spaß A1.2 kitabını kullanan öğretmenlerin (sıra ort.= 48,07) bu kitabı kullanmayan öğretmenlerden (sıra ort.= 63,25) daha az katıldıkları ortaya konulmuştur. “İçerik öğrenmeyi destekleyecek sayıda çeşitlilikte görsellerle zenginleştirilmiştir.” maddesine Deutsch macht Spaß A1.2 kitabını kullanan öğretmenlerin (sıra ort.= 47,99) bu kitabı kullanmayan öğretmenlerden (sıra ort.= 63,66) daha az katıldıkları belirlenmiştir. Deutsch macht Spaß A1.2 kitabını kullanan öğretmenlerin “Kapak tasarımında kullanılan görsel öğeler kitabın içeriğini yansıtmaktadır.” maddesine en az katıldıkları (sıra ort.= 46,82) ve “Kitapta Türkiye ve Türk kültürüne ait görsel öğelere yer verilir.” maddesine ise en çok katıldıkları (sıra ort.= 52,17) tespit edilmiştir.

Almanca dersinde Wie Bitte? A1.1 kitabını kullanan öğretmenlerin Almanca dersi kitabındaki görsel malzeme hakkındaki görüşlerinin farklılaşma durumunun incelenmesi Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Wie Bitte? A1.1 kitabını kullanma durumuna göre öğretmenlerin Almanca dersi kitabındaki görsel malzeme hakkındaki görüşlerinin farklılaşmasının incelenmesi

1. Kullandığım Almanca ders kitabının kağıt kalitesi iyidir.	_____	2,237*	0,025
2. Almanca ders kitabının baskı kalitesi iyidir.	_____	1,567	0,117
3. Kitap kapağı, öğrencilerin yaşına uygun ve ilgi çekici bir şekilde tasarlanmıştır.	_____	3,224*	0,001
4. Kapak tasarımında kullanılan görsel öğeler kitabın içeriğini yansıtmaktadır.	_____	2,128*	0,033
5. Kitabın kullanımına kılavuzluk eden bölümde kitapta yer alan simgelerin (ikon, sembol vb.) tümü tanıtılmıştır.	_____	2,337*	0,019
6. Sayfa tasarımları görsel algıyı kolaylaştıracak şekilde düzenlenmiştir.	_____	2,442*	0,015
7. Kullandığım kitapta görsel öğelere yeterince yer verilmiştir.	_____	1,410	0,159
8. Kullandığım kitabın görsel öğelerinin tasarımı (resimleme, fotoğraf, grafik, şema vb.) öğrenci seviyesine (yaşına, deneyimine vb.) uygundur.	_____	0,893	0,372
9. Görseller (çizim, fotoğraf vb.) konunun niteliğine ve etkinliğin türüne bağlı olarak kitap bütününde tutarlı bir bütünlük içerisindedir.	_____	2,254*	0,024
10. Kitapta kullanılan her bir görselin işlevsel amacı (öğretim boyutu) bulunmaktadır.	_____	1,708	0,088
11. Kitapta dil bilgisi öğretiminde kullanılan görsel öğeler (tablo, farklı yazı boyutu/yazı rengi, kahn/eğik yazı, oklar vb.) öğrencinin dilbilgisi konusunu daha kolay anlamasına yardımcı olmuştur.	_____	1,534	0,125

12. Kitapta dil bilgisi öğretiminde kullanılan görsel öğeler (tablo, farklı yazı boyutu/yazı rengi, kalın/eğik yazı, oklar vb.) öğrencinin dilbilgisi konusunu kalıcı olarak	Kullanmıyor	54,51	1,195	0,232
13. Sayfalardaki görsel öğeler sistematik bir bütünlüğe sahiptir. (Örneğin; ana ve alt başlıkların punto, renk ve yazı tipi vb. özellikleri metinden ayırt edilecek ve konuyu toparlayacak şekilde bir sistematığe sahiptir.)	Kullanmıyor	54,64	1,228	0,220
14. Kitapta kullanılan görsel öğeler (fotoğraf, resim vb.) öğrencilerin sözlü iletişime geçmesini kolaylaştırıcı niteliktedir.	Kullanmıyor	53,85	0,972	0,331
15. Kitapta kullanılan görsel öğeler öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinin (hikaye yazma, diyalog yazma vb.) gelişimine olumlu katkı sağlayıcı niteliktedir.	Kullanmıyor	52,5	0,586	0,558
16. Kitapta görsel öğelerle anlatılan sözcükler öğrencilerin yeni sözcükleri daha kolay öğrenmelerini destekleyicidir.			0,004	0,997
17. Kitapta kullanılan görsel öğeler öğrencilerin metin çözümlemesini destekleyici niteliktedir.			0,514	0,607
18. Sayfalarda kullanılan arka plan rengi ile sözel/yazılı ve görsel öğelerin renklendirmesinde okumayı kolaylaştıracak bir tasarım mevcuttur.	Kullanmıyor	54,6	1,212	0,225
19. Görseller ve görsellerin içinde yer alan sözel/yazılı öğeler okunabilir niteliktedir.			1,007	0,314
20. Görseller ve görsellerin içinde yer alan sözel/yazılı öğeler belirgindir.			0,114	0,909
21. İçerik öğrenmeyi destekleyecek sayıda çeşitlilikte görsellerle zenginleştirilmiştir.			2,002	0,045
22. İçerik amaca hizmet eder nitelikte çeşitlilikte görsellerle zenginleştirilmiştir.			2,163	0,031
23. İçerik metinle bütünlük oluşturacak çeşitlilikte görsellerle zenginleştirilmiştir.			1,659	0,097
24. Metinlerde vurgulama amaçlı kullanılan çeşitli yöntemler bütünlüğü bozmayacak şekilde başarılı bir biçimde kullanılmıştır.	Kullanmıyor	55,96	1,610	0,107
25. Kitapta kullanılan görsel öğelerin ilgi çekici olması öğrencin ders motivasyonunu arttırıcı niteliktedir.			0,651	0,515
26. Kitaptaki resimlemelerin güncel olması öğrencinin konunun içeriğiyle ilgilenmesini sağlar.			0,779	0,436
27. Kitaptaki resimlemelerin güncel olması Almancayı kullanmaya teşvik eder.			0,294	0,769
28. Kitapta Almanya'daki günlük yaşamı yansıtan fotoğrafların bulunması öğrencinin konu içeriğiyle ilgilenmesini sağlar.			0,182	0,856
29. Kitapta Almanya'daki günlük yaşamı yansıtan fotoğrafların bulunması öğrencileri Almancayı kullanmada motive eder.			0,454	0,650
30. Kitapta kullanılan orijinal görsel öğeler (fotoğraf/resim/karikatür) dersin konusuna olan ilginin artmasında etkili olacak niteliktedir.	Kullanmıyor	51,35	0,240	0,810

31. Kitapta hedef kültürü ele alan metinlerin görsel ögelerle desteklenmesi öğrencilerin o kltrle ilgili bilgi edinimine katkı sağlayıcı niteliktedir.	Kullanmıyor	53,46	0,843	0,399
32. Kitapta hedef kültürü tanıtan görsel ögeler öğrencilerin yabancı kültüre olan ilgi ve merakını artırıcı niteliktedir.			1,175	0,240
33. Kitapta hedef ülke ve kültürü yansıtan görsel ögelerin zenginliği ve içeriği öğrencilerin Almanya ve Almanlara yönelik olumlu bir tutum geliştirmelerini sağlayıcı niteliktedir.	Kullanmıyor	54,29	1,079	0,281
34. Kitapta Türkiye ve Türk kültürüne ait görsel ögelere yer verilir.			0,991	0,322
35. Kitapta Türkiye ve Türk kültürüne ait görsel ögelere yer verilmesi öğrencileri karşılaştırmaya sevk ederek hem kendi ülke/kültürüne hem de yabancı ülke/kültüre yönelik eleştirel bir tutum içine girmesini destekleyici niteliktedir.	Kullanmıyor	55,14	1,356	0,175
36. Kullandığım kitabı sadece görsellik kriterine göre değerlendirirsem tekrar bu kitabı seçerim.			1,208	0,227

Tablo 3 incelendiğinde *Wie Bitte? A1.1* kitabını kullanma durumuna göre öğretmenlerin madde 1, 3, 4, 5, 6, 9'daki görüşlerinin istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği ($p < 0,05$) görülürken diğer maddeler için istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). Anlamlı farklılık tespit edilen maddeler için sıra ortalamaları incelenmiştir. "Kullandığım Almanca ders kitabının kağıt kalitesi iyidir" maddesine *Wie Bitte? A1.1* kitabını kullanan öğretmenlerin (sıra ort.=45,66) bu kitabı kullanmayan öğretmenlerden (sıra ort.=58,08) daha az katıldıkları görlmektedir. "Kitap kapağı, öğrencilerin yaşına uygun ve ilgi çekici bir şekilde tasarlanmıştır." maddesine *Wie Bitte? A1.1* kitabını kullanan öğretmenlerin (sıra ort.=43,35) bu kitabı kullanmayan öğretmenlerden (sıra ort.=61,68) daha az katıldıkları belirlenmiştir. "Kapak tasarımında kullanılan görsel ögeler kitabın içeriğini yansıtmaktadır." maddesine *Wie Bitte? A1.1* kitabını kullanan öğretmenlerin (sıra ort.=45,84) bu kitabı kullanmayan öğretmenlerden (sıra ort.=57,78) daha az katıldıkları tespit edilmiştir. "Kitabın kullanımına kılavuzluk eden bölümde kitapta yer alan simgelerin (ikon, sembol vb.) tümü tanıtılmıştır." maddesine *Wie Bitte? A1.1* kitabını kullanan öğretmenlerin (sıra ort.=45,83) bu kitabı kullanmayan öğretmenlerden (sıra ort.=57,81) daha az katıldıkları belirlenmiştir. "Sayfa tasarımları görsel algıyı kolaylaştıracak şekilde düzenlenmiştir." maddesine *Wie Bitte? A1.1* kitabını kullanan öğretmenlerin (sıra ort.=45,18) bu kitabı kullanmayan öğretmenlerden (sıra ort.=58,82) daha az katıldıkları saptanmıştır. "Görseller (izim, fotoğraf vb.) konunun niteliğine ve etkinliğin türüne bağlı olarak kitap bütününde tutarlı bir bütünlük içerisindedir." maddesine *Wie Bitte? A1.1* kitabını kullanan öğretmenlerin (sıra ort.=45,60) bu kitabı kullanmayan öğretmenlerden (sıra ort.=58,17) daha az katıldıkları belirlenmiştir. *Wie Bitte? A1.1* kitabını kullanan öğretmenlerin "Kitap kapağı, öğrencilerin yaşına uygun ve ilgi çekici bir şekilde tasarlanmıştır." maddesine en az katıldıkları (sıra ort.= 43,35) ve "Görseller ve görsellerin içinde yer alan sözel/yazılı ögeler belirgindir." maddesine ise en çok katıldıkları (sıra ort.= 50,74) tespit edilmiştir.

Almanca dersinde *Deutsch für Gymnasien A1.1* kitabını kullanan öğretmenlerin Almanca dersi kitabındaki görsel malzeme hakkındaki görüşlerinin farklılaşma durumunun incelenmesi Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Deutsch für Gymnasien A1.1 kitabını kullanma durumuna göre öğretmenlerin Almanca dersi kitabındaki görsel malzeme hakkındaki görüşlerinin farklılaşmasının incelenmesi

1.	Kullandığım Almanca ders kitabının kağıt kalitesi iyidir.		0,532	0,595
2.	Almanca ders kitabının baskı kalitesi iyidir.		1,078	0,281
3.	Kitap kapağı, öğrencilerin yaşına uygun ve ilgi çekici bir şekilde tasarlanmıştır.		1,711	0,087
4.	Kapak tasarımında kullanılan görsel öğeler kitabın içeriğini yansıtmaktadır.		1,602	0,109
5.	Kitabın kullanımına kılavuzluk eden bölümde kitapta yer alan simgelerin (ikon, sembol vb.) tümü tanıtılmıştır.		1,385	0,166
6.	Sayfa tasarımları görsel algıyı kolaylaştıracak şekilde düzenlenmiştir.		0,628	0,530
7.	Kullandığım kitapta görsel öğelere yeterince yer verilmiştir.		1,854	0,064
8.	Kullandığım kitabın görsel öğelerinin tasarımı (resimleme, fotoğraf, grafik, şema vb.) öğrenci seviyesine (yaşına, deneyimine vb.) uygundur.	Kullanmıyor 47,67	1,000	0,317
9.	Görseller (çizim, fotoğraf vb.) konunun niteliğine ve etkinliğin türüne bağlı olarak kitap bütününde tutarlı bir bütünlük içerisindedir.	Kullanmıyor 43,83	2,355*	0,019
10.	Kitapta kullanılan her bir görselin işlevsel amacı (öğretim boyutu) bulunmaktadır.		2,008*	0,045
11.	Kitapta dil bilgisi öğretiminde kullanılan görsel öğeler (tablo, farklı yazı boyutu/yazı rengi, kalın/eğik yazı, oklar vb.) öğrencinin dilbilgisi konusunu daha kolay anlamasına yardımcı olmuştur.	Kullanmıyor 48,38	0,742	0,458
12.	Kitapta dil bilgisi öğretiminde kullanılan görsel öğeler (tablo, farklı yazı boyutu/yazı rengi, kalın/eğik yazı, oklar vb.) öğrencinin dilbilgisi konusunu kalıcı olarak öğrenmesini desteklemiştir.	Kullanmıyor 46,50	1,431	0,152
13.	Sayfalardaki görsel öğeler sistematik bir bütünlüğe sahiptir. (Örneğin; ana ve alt başlıkların punto, renk ve yazı tipi vb. özellikleri metinden ayırt edilecek ve konuyu toparlayacak şekilde bir sistematığe sahiptir.)	Kullanmıyor 50,69	0,067	0,947
14.	Kitapta kullanılan görsel öğeler (fotoğraf, resim vb.) öğrencilerin sözlü iletişime geçmesini kolaylaştırıcı		0,225	0,822
15.	Kitapta kullanılan görsel öğeler öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinin (hikaye yazma, diyalog yazma vb.) gelişimine olumlu katkı sağlayıcı niteliktedir.	Kullanıyor 53,52	1,152	0,249
16.	Kitapta görsel öğelerle anlatılan sözcükler öğrencilerin yeni sözcükleri daha kolay öğrenmelerini destekleyicidir.		0,262	0,793
17.	Kitapta kullanılan görsel öğeler öğrencilerin metin çözümlenmesini destekleyici niteliktedir.		0,469	0,639

18. Sayfalarda kullanılan arka plan rengi ile sözel/yazılı ve görsel öğelerin renklendirmesinde okumayı kolaylaştıracak bir tasarım mevcuttur.	Kullanmıyor 48,17	0,829	0,407
19. Görseller ve görsellerin içinde yer alan sözel/yazılı öğeler okunabilir niteliktedir.		0,788	0,431
20. Görseller ve görsellerin içinde yer alan sözel/yazılı öğeler belirgindir.		0,947	0,344
21. İçerik öğrenmeyi destekleyecek sayıda çeşitlilikle görsellerle zenginleştirilmiştir.		2,232*	0,026
22. İçerik amaca hizmet eder nitelikte çeşitlilikle görsellerle zenginleştirilmiştir.		2,163*	0,031
23. İçerik metinle bütünlük oluşturacak çeşitlilikle görsellerle zenginleştirilmiştir.		1,598	0,110
24. Metinlerde vurgulama amaçlı kullanılan çeşitli yöntemler bütünlüğü bozmayacak şekilde başarılı bir biçimde kullanılmıştır.	Kullanmıyor 47,33	1,122	0,262
25. Kitapta kullanılan görsel öğelerin ilgi çekici olması öğrencin ders motivasyonunu arttırıcı niteliktedir.		1,133	0,257
26. Kitaptaki resimlemelerin güncel olması öğrencinin konunun içeriğiyle ilgilenmesini sağlar.		1,875	0,061
27. Kitaptaki resimlemelerin güncel olması Almancayı kullanmaya teşvik eder.		1,154	0,249
28. Kitapta Almanya'daki günlük yaşamı yansıtan fotoğrafların bulunması öğrencinin konu içeriğiyle ilgilenmesini sağlar.		0,380	0,704
29. Kitapta Almanya'daki günlük yaşamı yansıtan fotoğrafların bulunması öğrencileri Almancayı kullanmada motive eder.		0,588	0,557
30. Kitapta kullanılan orijinal görsel öğeler (fotoğraf/resim/karikatür) dersin konusuna olan ilginin artmasında etkili olacak niteliktedir.	Kullanmıyor 48,04	0,839	0,401
31. Kitapta hedef kültürü ele alan metinlerin görsel öğelerle desteklenmesi öğrencilerin o kültürle ilgili bilgi edinimine katkı sağlayıcı niteliktedir.	Kullanmıyor 44,70	1,986*	0,047
32. Kitapta hedef kültürü tanıtan görsel öğeler öğrencilerin yabancı kültüre olan ilgi ve merakını arttırıcı niteliktedir.		1,219	0,223
33. Kitapta hedef ülke ve kültürü yansıtan görsel öğelerin zenginliği ve içeriği öğrencilerin Almanya ve Almanlara yönelik olumlu bir tutum geliştirmelerini sağlayıcı	Kullanmıyor 48,61	0,644	0,519
34. Kitapta Türkiye ve Türk kültürüne ait görsel öğelere yer verilir.		0,875	0,381
35. Kitapta Türkiye ve Türk kültürüne ait görsel öğelere yer verilmesi öğrencileri karşılaştırmaya sevk ederek hem kendi ülke/kültürüne hem de yabancı ülke/kültüre yönelik eleştirel bir tutum içine girmesini destekleyici niteliktedir.	Kullanmıyor 40,89	3,375*	0,001
36. Kullandığım kitabı sadece görsellik kriterine göre değerlendirirsem tekrar bu kitabı seçerim.		2,046*	0,041

Tablo 4 incelendiğinde Deutsch für Gymnasien A1.1 kitabını kullanma durumuna göre öğretmenlerin madde 9, 10, 21, 22, 31, 35, 36'daki görüşlerinin istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği ($p < 0,05$) görülürken diğer maddeler için istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). Anlamlı farklılık tespit edilen maddeler için sıra ortalamaları incelenmiştir. "Görseller (çizim, fotoğraf vb.) konunun niteliğine ve etkinliğin türüne bağlı olarak kitap bütününde tutarlı bir bütünlük içerisindedir." maddesine Deutsch für Gymnasien A1.1 kitabını kullanan öğretmenlerin (sıra ort.= 56,65) bu kitabı kullanmayan öğretmenlerden (sıra ort.= 43,83) daha fazla katıldıkları görülmektedir. "Kitapta kullanılan her bir görselin işlevsel amacı (öğretim boyutu) bulunmaktadır." maddesine Deutsch für Gymnasien A1.1 kitabını kullanan öğretmenlerin (sıra ort.= 55,72) bu kitabı kullanmayan öğretmenlerden (sıra ort.= 44,84) daha fazla katıldıkları belirlenmiştir. "İçerik öğrenmeyi destekleyecek sayıda çeşitlilikte görsellerle zenginleştirilmiştir." maddesine Deutsch für Gymnasien A1.1 kitabını kullanan öğretmenlerin (sıra ort.= 56,44) bu kitabı kullanmayan öğretmenlerden (sıra ort.= 44,06) daha fazla katıldıkları tespit edilmiştir. "İçerik amaca hizmet eder nitelikte çeşitlilikte görsellerle zenginleştirilmiştir." maddesine Deutsch für Gymnasien A1.1 kitabını kullanan öğretmenlerin (sıra ort.= 56,25) bu kitabı kullanmayan öğretmenlerden (sıra ort.= 44,27) daha fazla katıldıkları saptanmıştır. "Kitapta hedef kültürü ele alan metinlerin görsel öğelerle desteklenmesi öğrencilerin o kültürle ilgili bilgi edinimine katkı sağlayıcı niteliktedir." maddesine Deutsch für Gymnasien A1.1 kitabını kullanan öğretmenlerin (sıra ort.= 55,86) bu kitabı kullanmayan öğretmenlerden (sıra ort.= 44,70) daha fazla katıldıkları ortaya konulmuştur. "Kitapta Türkiye ve Türk kültürüne ait görsel öğelere yer verilmesi öğrencileri karşılaştırmaya sevk ederek hem kendi ülke/kültürüne hem de yabancı ülke/kültüre yönelik eleştirel bir tutum içine girmesini destekleyici niteliktedir." maddesine Deutsch für Gymnasien A1.1 kitabını kullanan öğretmenlerin (sıra ort. = 59,38) bu kitabı kullanmayan öğretmenlerden (sıra ort. = 40,89) daha fazla katıldıkları tespit edilmiştir. "Kullandığım kitabı sadece görsellik kriterine göre değerlendirirsem tekrar bu kitabı seçerim." maddesine Deutsch für Gymnasien A1.1 kitabını kullanan öğretmenlerin (sıra ort.= 56,02) bu kitabı kullanmayan öğretmenlerden (sıra ort.= 44,52) daha fazla katıldıkları belirlenmiştir. Deutsch für Gymnasien A1.1 kitabını kullanan öğretmenlerin "Kitapta görsel öğelerle anlatılan sözcükler öğrencilerin yeni sözcükleri daha kolay öğrenmelerini destekleyicidir." maddesine en az katıldıkları (sıra ort.= 49,82) ve "Görseller (çizim, fotoğraf vb.) konunun niteliğine ve etkinliğin türüne bağlı olarak kitap bütününde tutarlı bir bütünlük içerisindedir." maddesine ise en çok katıldıkları (sıra ort.= 56,65) tespit edilmiştir.

4. Sonuç

Bu çalışmada ülkemizde ortaöğretim düzeyindeki öğrenciler için yabancı dil olarak Almanca derslerinde okutulmak üzere geliştirilen ders kitaplarının görsel tasarım ilkeleri açısından değerlendirmek üzere öğretmen görüşlerine yer verilmiştir. Bu değerlendirmenin sonucunda öğretmenlerin diğer kitaplara oranla Deutsch für Gymnasien A1.1 kitabının görsel açıdan daha iyi buldukları tespit edilmiştir. Wie Bitte! A1.1 ders kitabının görsel açıdan daha az etkileyici olduğu saptanmıştır. Deutsch macht Spaß A1.2 kitabını ise bazı görsel öğeler bakımından etkili olduğu düşünülmektedir. Özellikle anketin son maddesinde görsel açıdan bu kitabı tekrar seçim durumuna olumlu yanıt verme oranına göre bu durum kolaylıkla tespit edilebilmektedir. Deutsch macht Spaß A1.2 ders kitabını kullanan öğretmenlerin ($n = 84$) en çok olmasına rağmen görsel açıdan kısmen etkili bulunduğu çelişkili bir durum olarak ortaya çıkmaktadır. Aslında bu durumun nedeninin okullarda MEB tarafından belirlenen kitapların okutulması zorunluluğu olduğu düşünülmektedir. A1.2 düzeyinde yalnızca bu kitabın olması öğretmenlere seçme fırsatı tanımamaktadır.

Yapılan anket çalışmasıyla MEB tarafından belirlenen tüm ders kitapları görsel tasarım yönünden değerlendirildiğinden üç kitapta tespit edilen anlamsal farklılıklar doğrultusunda ders kitabını kullanan öğretmenlerin kullanmayan öğretmenlere oranla Wie Bitte! A1.1 ve Deutsch macht Spaß A1.2 kitaplarını görsel açıdan daha az etkili bulmuştur. Deutsch macht Spaß A1.2 ders kitabının ise kullanan öğretmenlerin kullanmayan öğretmenlere göre görsel tasarımını daha fazla etkili görmüşlerdir.

Kaynakça

- Akay Zabun, O. (2020) *Deutsch für Gymnasien A1.1 Schülerbuch*. Ankara: Ata Yayıncılık
- Aksöz, A. S. (2020). „Wie bitte?“ ve „Deutsch macht Spaß“ MEB Yabancı Dil Almanca Ders Kitaplarında Türk İmajı/İmgesi. 13. Uluslararası Dil, Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Kongresi (s. 973-985). Antalya, Turkey
- Bağçeci, B./ Kılıç, M. (2012). Yabancı Dil Öğretiminde Materyallerin Tasarım ve Hazırlama İlkeleri. *Yabancı Dil Öğretiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* (s. 19-44) içinde. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Büyüköztürk, ř. (2011). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı*. 13. Baskı. Ankara: Pegem Akademi.
- Cuma, F. İ. (2005). *Visualisierung in den Regional Erstellten Kommunikativen DAF-Lehrwerken* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- elik, L. (2010). Öğretiminde Materyallerinin Hazırlaması ve Seçimi. *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* (4. Baskı s. 27-66) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Dellal Akpınar, N. (2015). Yabancı Dil Öğretmenlerinin Derslerinde Materyal Kullanımına İlişkin Tutum ve Görüşleri. *Journal of Turkish Studies*, 10(Volume 10 Issue 2), 1051–1051.
- Demirel, Ö./Kıroğlu, K. (2020). Eğitim ve Ders Kitapları. *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi* (4. Baskı s. 4-11) içinde. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Dolaş, P. (2016). *İletişime Dayalı Yerel Almanca Ders Kitaplarında Dilbilgisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Engin, A. O. (2010). Yabancı Dil (İngilizce) Öğretiminde Öğrenci Başarısını Etkileyen Değişkenler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (2) , 287-310. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunisobil/issue/2818/37969>
- Genç, A. (2010). *Geçmişten Günümüze Yerel Almanca Ders Kitabı İncelemesi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Götze, L. (1994). Grundsätze für die Erstellung Regionaler Lehrwerke. B. Kast/ G. Neuner (Hg) In: *Zur Analyse, Begutachtung und Entwicklung von Lehrwerken für den fremdsprachlichen Deutschunterricht* (243-246). Berlin/ München: Langenscheidt.
- İskender, İ. (2019). *Almanca Öğretmenlerinin Almanca Dilbilgisi Görsellerini Okuma ve Yorumlama Yetkinlik Düzeyi Üzerine Bir Araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi/Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Edirne.
- Kaptan Güvendi, S. (2020). İlköğretim Ders Kitaplarında Tasarım ve Dış Yapı Özellikleri. *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi* (4. Baskı s. 140-159) içinde. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Kılıç, A./ Seven, S. (2002). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. 2. Baskı. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Özer, B./ Korkmaz, C. (2016). Yabancı Dil Öğretiminde Öğrenci Başarısını Etkileyen Unsurlar. *EKEV Akademi Dergisi*, 0(67), 59-84.
- Öztürk, D., İncebel, F., Balkan, F., Yıldırım, T., Canoğlu, Y. (2019). *Wie Bitte? A1.1 Lehrbuch*. Ankara: MEB Yayınları
- Scherling, T. & Schuckall, H. F. (1992). *Mit Bildern Lernen: Handbuch für den Fremdsprachenunterricht*. Berlin und München: Langenscheidt.

- Seel, P. (1983). Sprache und Kultur. Gerighausen & Seel (Hrsg.). In: *Fragen zum Fremdsprachenunterricht in der Dritten Welt: Bedingungen und Grenzen einer Interkulturellen Kommunikation*. (9-13).
- Seferoğlu, S. S. (2008). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. 4. Baskı. Ankara: Pegem Akademi.
- Şahin, K. (2018, December). Türkiye’de Yabancı Dil Öğretimi, Sorunlar ve Çözüm Yolları. In *Conference: X. National Teacher Symposium, Istanbul, Turkey*.
- Şahin, M. (2014). Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23 (1), 31-46.
- Şahin, Y. (2013). Yabancı Dil Öğrenimi ve Öğretimi. *Farklı Boyutlarıyla Yabancı Dil Öğrenimi ve Öğretimi* (s. 16-49) içinde. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Tavil, Z. M. (2012). Dil Becerileri ve Materyal Tasarımı. *Yabancı Dil Öğretiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* (s. 185-227) içinde. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Turhan, E. (2017). Türkiye-Almanya Ekonomik ve Siyasi İlişkilerinin Türkiye’nin AB Üyelik Süreci Bağlamında Analizi. *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, (59), 51-56.
- Ünver, Ş./Genç, A. (2013). Görselliğin Gücü: Almanca Ders Kitaplarındaki Görselliğe İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 393 - 404.
- Yazar, Ş., Çağlayan, Y., Akıyar, F., Yaşar, E., Sulak, M. ve Mert S. (2020). *Deutsch macht Spaß Deutsch als Fremdsprache für Gymnasien A1.2 Schülerbuch*. İzmir: MEB Yayınları